

Můj Prostějov

Město jako tak mnoho dalších roztroušených po Moravě...

Náměstí - v jeho čele stojí pyšně radnice s věží, vysoko na ní staré hodiny, které pro mne přestaly jít v roce 1942... Rok, kdy jsme museli Prostějov opustit.

Náměstí - na Vánoce tam stál před radnicí velikánský strom (snad byl tak veliký, protože já jsem tehdy byla malá) ověšený třpytivými kouličkami, světýlky a jinými drobnostmi.

Náměstí - tam jsem měla první schůzku s klukem. Já měla něco kolem dvanácti let, hoch měl asi šestnáct. Jak jsme se tak procházeli, vedle chodníku seděla babka zabalená v šátku. Bylo to v zimě, dřepěla u kamínek - malých, kulatých, na uhlí, měly díry - a na nich pražila kaštany. Můj kavalír náhle odskočil a přinesl dva kornoutky kaštanů. Jeden mi šarmantně podal. Já jsem se začervenala, ale kornoutky nás dobře zahřály.

Náměstí hodně přežilo; klidné doby, tíhu holínek nacistické okupace, změny režimů, vlád - a stejně stojí dál, tak jak ho mám já ve své paměti. Kolem dokola obchody. Vše se tam dalo koupit. Látky, parfumerie, byl tam také obchod, myslím, že jednou za rok jsem tam šla něco koupit s maminkou. Vznášela se tam zvláštní vůně – prodávali tam exotické ovoce a různé lahůdky, myslím, že se jmenovali „Kaštil“.

Na jednom rohu bylo knihkupectví, tam jsem se ráda dívala na vystavené knihy. Na druhé straně náměstí si pamatuji obchod s obuví, kam jsme chodívali kupovat boty. Já tam nešla ráda, nové boty mě vždy tlačily. Tak je tomu dodnes.

Naproti byla stará budova s podloubím, dole krámky, pestře barevné šátečky visely na provázku. Po schodech do muzea, tam jsem chodívala s tatínkem, měl zájem o staré hodiny. Já tehdy žádný zájem neměla, ale

na mne dělal obrovský dojem kostlivec, který tam skrčeně ležel pod sklem. Já jsem mu dala jméno „skrčenec“.

Snad ten kostlivec žádnému režimu nevadil a leží tam dodnes?

Kostel a synagoga (říkali jsme templ) stály v dobré shodě vedle sebe a lidé podle své víry šli buď do jedné nebo do druhé budovy.

A teď bránou do uliček. Kdysi to bylo židovské ghetto. Za starých dob nesměli Židé bydlet a žít mimo hradeb ghetta. Tam také bydlela moje babička Bobaschová. Vedla košer hospodu, dvě nevdané tety jí pomáhaly. Co jiného mohla dělat? Vzdělání neměla, brzy ovdověla a zůstala s malými dětmi sama. Vpředu v hospodě byl výčep, tam se chodilo na pivo a kořalku. Ale celá naše veliká rodina nepila, jen na velké svátky trochu vína. V uličkách bydleli většinou chudí řemeslníci, kteří jen těžce uživili svoji rodinu. Bydleli tam také nežidé. Pan Hrnčíř, krejčí, ten nám šil kabáty. Byl na to velký odborník! A co bylo u něj nejlepšího - měl klece plné papoušků, kanárek a pěnkavek. Pan Hrnčíř bral mámě míru na kabát, dohadovali se na barvě a střihu a já zatím pozorovala ptáčky, jak přeskakují z bidýlka na bidýlko - tak jsem se mohla koukat hodiny.

Také dědeček Leo Suessmann měl v uličkách byt v podnájmu (když se nemýlím) u Jahnů. V jiné ulici bydleli Tausovi. Pan Taus byl kožešník, měl tam také dílnu a před ní na ulici stály veliké desky, na nich napnuté kůže. Když jsem chodila okolo, dávala jsem si hádanky. Co ta kůže předtím byla? Nějaká divoká kočka, králík, liška?

Dnes si mnoho lidí myslí, že všichni Židé mají spoustu peněz a že jsou šmelináři. Kde se to vzalo? Myslím, že Židé nejsou lepší, ale také ne horší než ostatní. U nás doma jsme brali všechny lidi stejně, nedůležité, jakého byl původu. Buď to byl slušný člověk, nebo ne. V uličkách byl také náš obchod, vypadal spíš jako sklad. Byl to obchod na přípravu pro výrobu konfekce. Otec často cestoval, hledal a vybíral potřebné materiály. Maminka byla ve skladu. Když jsem tam pobývala,

s vášní jsem se hrabala v knoflíkách. Mohla bych ještě o uličkách hodně povídat...

Jeden ze strýců a teta bydleli mimo ghetto, nedaleko hotelu Avion. Byli bezdětní. Teta byla krasavice, vždy měla nové boty. Zlé jazyky v rodině ji pomlouvali, že má v hlavě více módu než děti.

A teď k ulici, kde jsme bydleli - Náměstí Svatopluka Čecha číslo 6. Bydleli jsme v podnájmu u Veselých. V přízemí klenotník pan Nárožný, dále „Knihy“ Kmentů a ještě dále cukrárna pana Wolkra. Táta, když měl dobrou náladu, prohrásil: "Jdeme na něco dobrého." Když jsme došli do cukrárny, řekl: "Děti, vyberte si něco." Bratr Pavel okamžitě věděl, co chce, já stála v rozpacích. Co si mám vybrat? Indiánek, brambořík, kaštan? Ty jsem měla tak ráda...

Proč se o tom zmiňuji? - V koncentráku, po těžké práci marš do baráku. Dřevěné boty mně nesesedly, řezaly do krve. V baráku konečně na kavalec. Bylo nám věčně zima, trápil nás hlad. Vzala jsem jedinou deku, kterou jsem měla (víc škrábala než hrála), dala si ji přes hlavu a byla v cukrárně u Wolkra. Co bych si tak dala? Brambořík? Indiánka? Kaštan?

Dnes žiji v Izraeli - s manželem, Arie kdysi Ota, pražský rodák. Těžce jsme pracovali a jsme spokojeni s tím, co máme. A navíc, máme velkou rodinu. Dvě děti, šest vnoučat, čtyři pravnuky. Žije zde také syn mého bratra Pavla, s rodinou. A všichni naši přátelé a známí, kteří k tomu patří.

V mém stáří nevím přesně, kam jsem uložila před pěti minutami brýle, ale minulost vyplouvá víc a víc na povrch. Prostějov, mé rodné město, zůstane částí mne až do smrti...

Lilly Bobaschová, dnes Edna Amit
Michmoret, Izrael